

Aarhus byråds journalsager (J. Nr. 342-1900)

Originalt emne

Marselisborg

Marselisborg/Marselisborg i Almindelighed

Uddrag fra byrådsmødet den 11. oktober 1900 - side 6

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 342-1900)

Ved Ophøret af afdøde Forpagter Becks Forpagtningskontrakt angaaende Marselisborg Hovedgaard den 30te April d. A. havde Marselisborgudvalget i Henhold til Kontrakten ladet afholde en Afleveringsforretning, ved hvilken Syn og Vurdering af det afleverede foretages af d'Hrr. Proprietær Chr. M. Jacobsen, Feldingholm, og Forpagter S. Hansen, Boller, som valgte efter Forslag henholdsvis af Enkefru Beck og den tiltrædende Forpagter. Beskrivelse af denne Afleveringsforretning blev af Udvalget forelagt i dette Møde ledsaget af følgende Indstilling af 9de d. M.:

"Idet Udvalget hermed fremsender til Byraadets Godkendelse den ved Ophøret af afdøde Forpagter Becks Kontrakt den 30te April d. A. optagne Afleveringsforretning, skal man tillade sig at indstille, at den af Vurderingsmændene hævdede Opfattelse, at Forpagteren ikke skal aflevere mere Sædekorn end fornødent til det nu for Haanden værende Areal's Dyrkning efter Driftsplanen (se Kontraktens Punkt 5), følges, saaledes at der ifølge Afleveringsforretningen bliver at godskrive Forpagterens Enke et Beløb af 1867 Kr. 64 Øre.

Kommunens Mellemværende med fru Beck vil herefter stille sig saaledes:

Forpagtningsafgiften for Aaret 1ste Maj 1899 til 30te April 1900 opgøres til 16092 Kr. 64 Øre.

Heri fragaar:

Indbetalt à conto 3000 Kr. 00 Ø.

Udbetalt Vægterløn 210 Kr. 00 Ø.

Godtgørelse for Afstaaelse af:

5 1/4 Td. Ld. til

Renovationsplads à 80 Kr. 420 Kr. 00 Ø.

1 4/10 do. ved Skansen à 80 Kr. . 112 Kr. 00 Ø.

4 do. til Legeplads

ved Fr.-Allé à 80 Kr. 320 Kr. 00 Ø.

1 do. til Grusgrav ved

Skovmarken à 80 Kr. 80 Kr. 00 Ø.

1 1/4 do. til Plantning à 40 Kr. . . . 50 Kr. 00 Ø.

8 1/2 do. til Prinsebolig à 80 Kr. . . 680 Kr. 00 Ø.

16 1/2 do. til Gadeanlæg

mellem Fr.-Allé og Stranden . . . 1320 Kr. 00 Ø.

22 do., solgt til "Trælasthandelen"

m. v. à 80 Kr. 1760 Kr. 00 Ø.

Overføres 7952 Kr. 00 Ø. . . . 16092 Kr, 64 Ø.

Overført . . 7952 Kr. 00 Ø. . . 16092 Kr. 64 Ø.

Istandsættelse af den

gamle Mejeribygning 200 Kr. 00 Ø.

Godtgørelse for den af

Forpagteren opførte Trælade 6000 Kr. 00 Ø.

. 14152 Kr. 00 Ø.

. 1940 Kr. 64 Ø.

Ifølge Afleveringsforretningen

tilkommer der Fru Beck 1867 Kr. 64 Ø.

Til Rest 73 Kr. 00 Ø.

som Fru Beck vil have at tilsvare Kommunen.

Udvalget formener, at der herved er vist Fru Beck al den Imødekommen, som hun kan have billigt Krav paa, idet der er beregnet fuld Erstatning for de afstaaede, betydelige Arealer, af hvilke Forpagteren i Forvejen havde oppebaaret hele Udbyttet for det paagældende Aar, og man har ladet det i sig selv højst tvivlsomme Spørgsmaal angaaende Forpagterens Forpligtelse til at tilsvare det modtagne Sædekorn fuldt ud, falde.

Man kan herefter ikke anbefale, at Byraadet tager Fru Becks Andragende om yderligere Nedsættelse af det sidste Aars Forpagtningsafgift til Følge."

Beskrivelsen af Forretningen var saalydende:

"Efter Anmodning af vedkommende Forpagter og Aarhus Byraads Marselisborgsudvalg have undertegnede Proprietær Jacobsen, Feldingholm og Forpagter Hansen, Boller, paataget os som uvildige Mænd at besigtige, beskrive og, for saa vidt det forlangtes, vurdere Marselisborg Hovedgaardens Bygninger med Besætning og Inventarium, som i Henhold til den under 4de April 1893 oprettede Forpagtningskontrakt med Forpagter Beck vil være at aflevere ved Forpagtingens Ophør den 30te April d. A.

Til Forberedelse af denne Forretning afholdtes et Møde paa Marselisborg den 17de April 1900, hvor Besætningen og Inventariet foreløbig brsigtigedes og vurderedes. Da Istandsættelsen af Bygningerne og en mindre Del af Inventariet ikke var tilendebragt nævnte Dag, blev et senere Møde afholdt samme Steds den 29de April til Forretningens endelige Afslutning.

Det afleverede beskrive og vurdere vi herefter saaledes:

Bygningerne.

1. Hovedbygningens nordre Fløj under Kælder tillige med 6 Fag af Midterfløjen, dog Loftet indtaget, alt Grundmur med Tegltag. Heri 7 Beboelsesværelser, godt istandsatte, to Gange, Køkken med Borde og Vadsk samt Komfur og ti faste Gryder, Fadebur og Spisekammer med Borde og Hylde m. v. I Værelserne 6 Kakkellovne, hvoraf de 5 Reguleringsovne.

2. Materialhus i Baggaarden, 11 Fag Bindingsværk med Straatag.
3. Smedie m. v., 6 Fag Bindingsværk med Tegltag. Bygningen er gammel og meget brøstfældig, uden at der dog i saa Henseende skønnes at kunne gøres Erstatningsansvar gældende over for Forpagteren.
4. Økonomi- og Mejeribygning m. v., 31 Fag Bindingsværk med Straatag. Heri fra den søndre Ende at regne: Pigekammer, Spisestue og Fikestue med 3 Kakkellovne samt Borde og Bænke, Forvalterlejlighed, 3 Værelser med 1 Kakkellovn og nogle Møbler, nemlig: 1 større Arbejdsbord, et lille rundt Bord, 1 Sofa, 1 Klædeskab og 1 Servante; 1 Værelse med Kakkellovn: 1 større Værelse gennem Huset med Kakkellovn, 1 Større malet Bord og en gl. Sofa. 2 Værelser (til Mejersken) med 1 Kakkellovn. Opholds- og Soveværelse (for Mejeripigerne) med 4 faste Senge, Borde, Bænke, Stole og Kakkellovn. 1 Soveværelse (til Mejeribesyreren). Mejerivask med indmuret Dampgryde med tilhørende Rørledning og en indmuret Kobberkedel med særskilt Fyrsted. Mælkekælder med afdelt Smørkammer, samt i en Udbygning mod Øst: Kernestue og Kerneværk med Hestegang.
5. Svinehus. - 19 Fag, Grundmur med Straatag, afdelt i Stier med murede Krybber af Krybbesten, muret Grube med Ledning fra Mejeriet. Loft af Stænger med Ler over. I Forbindelse med Huset to Indhegnede og brolagte Svinegaarde.
6. Høsehus. - 7 Fag, Grundmur med Tegltag; et Værelse til Høsekonen med indmuret Kakkellovn. Indretning og Inventarium i Kælderen til Gæs og Ænder, i Stuen til Kalkuner og Høns, paa Loftet til Duer.
7. Vognporten. - 15 Fag, 3 1/2 Alen dyb, Grundmur med Spaantag og Bræddeloft. I østre Gavl 2 Værelser samt Trappe til Loftet.
8. Kostald. - 26 Fag, 12 1/2 Alen dyb, Grundmur med Straatag, indrettet til 4 Rækker Køer paa langs af Huset, Krybber med faste Mursten i Bunden og en Fjæl foran, fornødne Bindsler til Køerne, 1 stort Kar med Laag til Grusning. I Bygningens sydøstlige Ende er indrettet Røgterkammer med 2 faste Senge. I den østre Ende Vandingsreservoir, der forsynes gennem en Vandledning fra Mergelgraven i Marken. - Over Stalden Loft af Stænger.
9. Lade. - 41 Fag, 26 Alen dyb, Grundmur med Straatag, Langlo til Gennemkørsel, 2 Tærskeloer, den ene med Lergulv, den anden ved Tærskemaskinen med Bræddegulv. Bindingsværks Tilbygning mod Vest til Hestegang. I Laden en ældre, stor, fast

Tærskemaskine med Hestegang.

10. Hus til Faar, Kvier m. m. - 12 Fag, 18 3/4 Alen dybt, Grundmur med Straatag, 2 Staldrum og 1 Foderbaas, 2 Karlekamre med 5 faste Senge samt mod Havesiden Blomsterhus og 2 Gartneren overladte Rum.

11. Heste- og Kostald m. v. - 26 Fag, 21 1/2 Alen dyb, Grundmur med Straatag. I den vestre Ende: Kostald, udstyret som den større og ligeledes med Vandtrug og Post med Vandledning fra Dammen. Et Røgterkammer med 1 fast Seng. I den østre Ende en lille Hestestald med Selekammer. I Bygningens Øvrige Del Hestestald med Bræddeloft samt 1 Staldkammer med 2 faste Senge. Foran Baasene Fodergang med Betongulv, i øvrigt Kampestensbro i Baasene og Gulvet. Paa Loftet Hakkelsesmaskine med tilhørende Hestegang i Gaarden, Værdi 300 Kr.

12. Ishus. - 8 1/2 Fag. 14 x 21 1/2 Alen, Højde 7 Alen indv., Taget: Tagpap.

Bygningerne vare i det hele i god Stand med Undtagelse af Smedjen, som ovenfor nævnt.

Besætningen

1. Hestene.

1. Lysebrun Hoppe, 3 hvide Kroner, 9 Aar gl. 550 Kr.

2. Lysebrun Hoppe, 4 hvide Kroner, 9 Aar gl. 400 Kr.

3. Lysebrun Vallak, 1 hvid Krone, 11 Aar gl. 550 Kr.

4. Lysebrun Hoppe, 1 hvid Krone, 6 Aar gl. 550 Kr.

5. Skimlet Vallak, 13 Aar gl. 400 Kr.

6. Rød Hoppe uden Aftegn., lam .11 Aar gl. 250 Kr.

7. Skimlet Vallak15 Aar gl. 275 Kr.

8. Rød Vallak, Blis 18 Aar gl. 175 Kr.

9. Sort Hoppe5 Aar gl. 650 Kr.

10. Brun Vallak5 Aar gl. 600 Kr.

11. Sort Hoppe, Snip og Stjerne . . 9 Aar gl. 550 Kr.

12. Rød Hoppe, 2 hvide Bagben 10 Aar gl. 400 Kr.

13. Mørkerød Hoppe, Blis 10 Aar gl. 300 Kr.
14. Lyserød Valkak, Blis 10 Aar gl. 450 Kr.
15. Brun Følhoppe, 2 hvide Kroner, 11 Aar gl. 800 Kr.
16. Sort Hoppe, 1 hvid Stjerne, . 10 Aar gl. 600 Kr.
17. Lysebrun Hoppe,
Glasøjne, Blis, 14 Aar gl. 250 Kr.
18. Mørkebrun Vallak, Blis, 15 Aar gl. 300 Kr.
I alt 8050 Kr.

2. Faarene.

4 Faar med 6 Lam,
1 Faar, som ikke har læmmet,
1 Vædder,
sættes under eet til 210 Kr.

3. Svinene.

2 Orner à 65 Kr. 130 Kr. 00 Ø.
13 Grise, i alt 1807 Pd. ansættes til
2 Øre over Noteringen dvs.:
32 1/2 Øre pr. Pd. 587 Kr. 28 Ø.
31 mindre Polte, 1954 Pd. à 38 Øre . 742 Kr. 52 Ø.
9 Søer à 85 Kr. 765 Kr. 00 Ø.
I alt 2224 Kr. 80 Ø.

4. Fjerkræ.

Kalkuner, Høns, Ænder og Duer til

Værdi i alt 167 Kr. 33 Ø.

Redskaber.

7 svenske Harver à 25 Kr. 175 Kr. 00 Ø.

4 danske do. à 12 Kr. 48 Kr. 00 Ø.

3 Sæddækkere à 30 Kr. 90 Kr. 00 Ø.

3 Howards Harver à 30 Kr. 90 Kr. 00 Ø.

1 Arbejdsfjedervogn 140 Kr. 00 Ø.

7 jernkanslede Vogne med

kasser à 120 Kr. 840 Kr. 00 Ø.

4 jernakslede Vogne

uden Kasser à 110 Kr. 440 kr. 00 Ø.

3 Halmvogne, træakslede à 90 Kr. . . 270 Kr. 00 Ø.

1 Enspændervogn 50 Kr. 00 Ø.

2 Vandvogne med Pumper og

Slanger 250 Kr. 00 Ø.

1 Grutningsvogn 15 Kr. 00 Ø.

1 2-hjulet Sækkevogn 15 Kr. 00 Ø.

2 Enspændertromler à 10 Kr. 20 Kr. 00 Ø.

2 Grubberer til 4 Heste à 50 Kr. 100 Kr. 00 Ø.

1 do. til 2 Heste 35 Kr. 00 Ø.

1 Hypeplov 15 Kr. 00 Ø.

1 Hestehakke 10 Kr. 00 Ø.

1 Enspænder Frøsaamaskine 40 Kr. 00 Ø.

1 do. Røsaamaskine 20 Kr. 00 Ø.

1 Roesaamaskine til Haandkraft10 Kr. 00 Ø.
 1 Hesterive 50 Kr. 00 Ø.
 Overføres 2723 Kr. 00 Ø.
 Overført 2723 Kr. 00 Ø.
 1 Røgterhus paa Hjul30 Kr. 00 Ø.
 7 Hjulbøre á 4 Kr. 28 Kr. 00 Ø.
 2 Kornrensemaskiner á 40 Kr. 80 Kr. 00 Ø.
 3 Harper á 20 Kr.60 Kr. 00 Ø.
 4 Sækkevogne á 2 Kr.8 Kr. 00 Ø.
 6 Lygter á 2 Kr. 12 Kr. 00 Ø.
 1 Tøndemaal 8 Kr. 00 Ø.
 1/2 do. 8 Kr. 00 Ø.
 3 Kornskovle á 1 Kr.3 Kr. 00 Ø.
 1 Mælketransportvogn 140 Kr. 00 Ø.
 11 Plove med Hamler 330 Kr. 00 Ø.
 12 Par Muleposer á 2 Kr. 24 Kr. 00 Ø.
 1 Sadel med Trense 30 Kr. 00 Ø.
 4 Decimalvægte med
 Lodder (ukomplette)116 Kr. 00 Ø.
 50 Kornsække37 Kr. 50 Ø.
 40 Grutningssække12 kr. 00 Ø.
 11 Sæt Arbejdsseler 440 Kr. 00 Ø.
 1 Enspændersle 25 Kr. 00 Ø.
 24 graa Hestedækkener, nye 120 Kr. 00 Ø.
 21 Forke 25 Kr. 00 Ø.

12 Grebe12 Kr. 00 Ø.
3 Møghakker3 Kr. 00 Ø.
River, Hypejern, Tidseljern, Skuffer
og Rapsknive, i alt 40 Kr. 00 Ø.
4 Spader og 8 Jernskovle 12 Kr. 00 Ø.
2 Jernstænger 6 Kr. 00 Ø.
I alt 4332 Kr. 50 Ø.

Mejeriinventar.

Mælkespande,

13 Mælkejunger,

Mælkebøtter

3 Flødetønder,

2 Smørtruge,

1 Æltemaskine, 1 Kerne med Laag

1 Ostekar med Kobberbund

1 Ostepresse,

1 Dampgryde, indmuret

1 Kobberkedel,

1 Kerneværk,

1 Hestegang med Træhjul

samt en Del mindre uspecificerede Mejerigenstande.

Endvidere afleveredes følgende Genstande, der ere overleverede Forpagteren uden
Vurdering:

1 Favnamaal, 5 Jernkiler, 4 Økser, 12 Høstgrebe, 2 Brændesave, 8 Hestetøjr, 170 Kotøjr
med Jerngrimer, 1 Skovsav, 5 Faaretøjr, Vandspande og forskellige Staldrekvisitter, 10

Øltønder, 4 Bryggerskar, 1 Balje, 1 Karstol, 1 Strip, 1 Øsekop, 1 Tragt, 1 Skumske til Gær,
3 Saltkar og 1 Bord i Kælderen, 2 store Fustager, 1 Rulle, 6 Birde og 10 Bænke til
Folkestuen, 2 Vandtruge i Gaarden med Post i Dammen, 1 Gødningsvandkumme med
Post i Ladegaarden, 1 Sprøjte med Brandredskaber, Stiger m. v.

Senge og Sengklæder.

3 Senge (Forvalterens, Jomfruens og Mejerskens),

3 andre enkelte Senge,

2 faste do.

15 faste dobbelte Senge,

47 Dyner,

54 Puder,

7 Madrasser,

9 Sengetæpper,

48 Lagener,

48 Haandklæder.

Føde- og Sædekorn m. v.

Af Hvede, Rug, Byg og Havre er der i sin Tid overleveret Forpagteren115910 Pd.

Overføres 115910 Pd.

Overført 115910 Pd.

Der afleveredes i alt 98625 Pd.

Der mangler altsaa 17285 Pd.

hvori dog fragaar den i Jorden

liggende Udsæd, der er beregnet

til 21 Tdr. Hvede à 270 Pd. og

5 3/4 Td. Rug à 200 Pd. eller i alt . . .6820 Pd.

Forskellen10465 Pd.

vil være at erstatte med 5 Øre

pr. Pd. eller med 523 Kr. 25 Ø.

Endvidere manglet der:

2698 Pd. Malt à 7 Ø. 188 Kr. 86 Ø.

1500 Pd. Grutning à 5 Ø. 75 Kr. 00 Ø.

1100 Pd. Rapskager à 5 1/2 Ø. 60 Kr. 50 Ø.

350 Pd. Hvedeklid à 5 Ø. 17 Kr. 50 Ø.

.....342 Kr, 56 Ø.

I alt at erstatte 865 Kr. 11 Ø.

Frøet og Fouragen i Hø, Runkelroer og Guleroer er afleveret i tilstrækkelig Mængde, overensstemmende med Overleveringsforretningen.

Ildebrændsel er afleveret i tilstrækkelig Mængde.

Øl ligeledes.

Af saltet Kød afleveredes 400 Pd.

I Stedet for de modtagne 550 Pd. røget Flæsk er afleveret 326 Pd. grønsaltet Flæsk; i denne Anledning vil der være at godtgøre 144 Kr. 60 Øre, idet Prisen for røget Flæsk sættes til 50 Øre og for grønsaltet Flæsk til 40 Øre pr. Pd.

Herefter stiller Forholdet sig altsaa saaledes:

.... Værdien ved Godskrives

Modtagelsen Afleveringen At tilsvare Forpagteren

Kr. Ø. Kr. Ø. Kr. Ø. Kr. Ø.

Hestebesætningen 6200 00 8050 00 -- -- 1850 00

Faarebesætningen 300 00 210 00 90 00

Svinebesætningen 1759 00 2224 00 -- -- 465 80

Fjerkræ 167 33 167 33

Redskaber 4597 50 4332 50 265 00

Føde- og Sædekorn m. v. se ovenfor 523 25

Malt, Grutning, Rapskager,

Hvedeklid se ovenfor 341 86

Kød og Flæsk se ovenfor 144 60

Gavntre 118 85 60 00 58 85

Hakkelsesmaskine m. Hestegang

ved Hestestalden 120 00 300 00 -- -- 180 00

-- -- -- 1423 56 2495 80

Der tilkommer herefter Forpagteren et Beløb af 2495,80 - 1423,56 = 1072 Kr, 24 Ø.

herfra gaar Erstatning for forskellige mindre Mejeriredskabet, der ikke forefandtes overensstemmende med

Overleveringsforretningen, og som tilsammen kunne ansættes til 20 Kr. 00 Ø
1052 Kr. 24 Ø.

Endelig skønnes der at burde tilkomme Forpagteren Godtgørelse for:

Forskellige Frugttræer m. m.

i Haven 100 Kr.

Et Hegn omkring Fennerne . . 150 Kr.

En Hjem foran Høsehuset . . .30 Kr.

. 280 Kr. 00 Ø.

. 1332 Kr. 24 Ø.

Idet vi herved tilbagesende Forretningen i underskreven Tilstand, skulle vi kun anføre, at hvis vi skulle afgøre Saasædspørgsmaalet, maa vi fastholde det i vore hoslagte Henstilling af 5te Juni indtagne Standpunkt; hvis det derimod ligger uden for vor Competence, er det jo ligegyldigt, hvilken Opfattelse vi have af nævnte Spørgsmaal.

Landsgravgaard, den 14de Juni 1900.

Chr. M. Jacobsen.

Boller, den 16de Juni 1900.

S. Hansen."

Byraadet tiltraadte Udvalgets Indstilling, idet dette dog bemyndigedes til efter eventuelt derom fremsat Andragende at eftergive Enkefru Beck, hvad hun maatte skyldte Kommunen i Anledning af den nu afleverede Forpagtning af Marselisborg. - Det tilføjes, at Udvalget i Henhold hertil efter Enkefru Becks Anmodning eftergav hende, hvad hun skyldte Kommunen ifølge Opgørelsen.

Et fornyet Andragende fra Fru Beck om Afslag i det sidste Aars Forpagtningsafgift eller en større Erstatning for Træladen end de opførte 6000 Kr. blev fremlagt i Mødet den 25de d. M., hvor Byraadet vedtog at henholde sig til den een Gang truffne Afgørelse.

